

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Tootsi Hooldekodu
tootsi.hooldekodu@pparnumaa.ee
Kooli tn 15, Tootsi alevik, Põhja-Pärnumaa vald
87501, Pärnu maakond

24.09.2024 nr 5.1-3/25716-3

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 „Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele“ (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2 Põhja-Pärnumaa hallatavas hoolekandetasutuses Tootsi Hooldekodu (registrikood 75038765).
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Pärnu maakond, Põhja-Pärnumaa vald, Tootsi alev, Kooli tn 15, 87501.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 03.09.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse juhtivspetsialist Svetlana Kubpart, peaspetsialistid Tõnis Palgi ja Inna Tamm (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide vaatlus ja analüüs, vestlused, e-kirjavahetus.
- 1.7. Järelevalvetoimingutes osalesid: Tootsi Hooldekodu majandus/tegevusjuht Terje Tõlp ja juhataja Pille Jaasi.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Tootsi Hooldekodu (Hooldekodu) ei ole täitnud **määruse § 2 lõikes 3** sätestatud nõudeid, mille kohaselt peab teenuseosutaja tagama hooldustoimingute tegemisel teenusesaaja privaatsuse, tema tahte ja võimekuse arvestamise.

Teenuseosutaja ei ole taganud hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsust. Teenusesaajad on majutatud kahe kohalisesse tubadesse, kus puudub võimalus privaatseteks toiminguteks. Paikvaatlusel selgus, et sirmid on küll olemas, kuid hooldustoimingutel ei kasutata

sirme, vahekardinaid või muud eraldatust võimaldavad vahendeid. Detailsemalt on rikkumine kajastatud akti punktis 3.1.1.

Arvestades asjaolu, et Tootsi Hooldekodu on näidanud üles soovi ja valmisolekut koheselt rikkumine kõrvaldada, ei pea Sotsiaalkindlustusamet otstarbekaks ettekirjutuse tegemist. Järelekontroll Tootsi Hooldekodus on kavandatud läbi viia peale 30.11.2024.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas järelevalvemenetluse Tootsi Hooldekodus 30.08.2024 ning etteteatamata paikvaatlus viidi läbi 03.09.2024. Hooldekodule on 23.12.2019 väljastatud tähtajatu tegevusluba (SÜH000133) tegevuskohas Kooli tn 15, Tootsi alev, Põhja-Pärnumaa vald, Pärnu maakond. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 34le inimesele. Paikvaatluse päeval oli teenusel 34 inimest. Majandustegevuse registrisse (MTR) oli seisuga 30.08.2024 kantud 11 teenust vahetult osutavat töötajat (neist kaks abihooldajat).

Info Hooldekodu kontaktandmete, asukoha, teenuse kirjelduse ja kohamaksumuse kohta on avaldatud Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse kodulehel. Koht Hooldekodus maksab alates 01.01.2024 1390 eurot, hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse (hoolduskomponendi osa) ühe teenusesaaja kohta on kuus 590 eurot.

Hooldekodu tegutseb renoveeritud hoone neljal korrusel, kus ÜHteenust osutatakse I ja II korrusel, III korrusel on juhataja kabinet ja ruumid personalile, keldrikorrusel on köök, söögisaal ja pesumaja. Teenusesaajad on majutatud ühe- ja kahekohalistesse tubadesse. Hooldekodu territoorium on piiratud lukustatava aiaga, mis toetab turvalist ÜHteenuse osutamist dementsusega teenusesaajatele. Õuealal on pinkidega varustatud puhkenurki, peenraid lillede ja aiasaadustega, peaukseni viib lisaks trepile ka kaldtee. Paikvaatluse ajal toimusid hoone peaukseni viiva trepi remont ja korrusevahelise trepitõstuki hooldus.

3.1. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.1.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse § 2 lõigete 1 kuni 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Kõigi hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenusesaaja seisundis on olulisi muutusi ning võimaldada tutvuda hooldusplaaniga.

Hooldekodu ruumid on heas sanitaarses seisus, majas on käsipuud, trepironija, lift, majast väljumiseks kaldtee. Kasutusel on funktsionaalvoodid, lamatiste ennetamiseks lambanaha vaibad, majja on paigutatud töötajate kutsungisüsteem, korrustel on videovalve. Osades magamistubades on potitoolid, kuid ülejäänud toast eraldavad sirmid või vahekardinad puudusid. Juhataja sõnul on potitoolid kasutusel ainult öösi, toad on kitsad ja turvalisuse kaalutlusel sirme tuppa ei jäeta. Vestlustest teenusesaajate ja nende lähedastega selgus, et sirmi puudumine intiimtoimingute tegemisel on häiriv. Hooldustöötajate sõnul lahkub liikuv teenusesaaja toanaabri hooldustoimingute tegemise ajaks toast, hooldustoimingute (nt mähkmete vahetus) tegemisel kasutatakse sirme pigem teenusesaaja soovil. Nimetatud lähenemine normaliseerib privaatsuse puudumist, inimese privaatsust rikutakse, kui isikuhooldustoiminguid (mähkmete vahetus, intiimpiirkonna pesemine, voodi kõrval asuva potitooli kasutamine jms) tehakse toanaabri nägemisulatuses, samuti võib toanaabri hooldus- ja intiimtoimingute nägemine häirida teisi teenusesaajaid. Seega on rakendamata privaatsust kaitsvad meetmed (**määruse § 2 lõige 3**) ja ei ole tagatud teenusesaaja õigus privaatsusele.

Hooldekodus on piisavalt pesemisruume ja tualette, kasutusel on liikumisraskustega inimestele sobivad abivahendid. Ülekeha pesemist tehakse selleks ettenähtud vahenditega ka voodikeskselt. Hooldustoiminguid teostavad hooldustöötajad ja

abihooldustöötajad. Hooldustöötajatel on mõlemal korral võimalik puhata. Hooldekodus töötab meditsiiniõde.

3.1.2. SHS § 21 lõige 2 kuni 5 (nõuded hooldusplaanile)

SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid. Hooldusplaan tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaanid peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas. Määruse § 2 lõike 1 kohaselt tuleb teenuseosutajal teenusesaajale tagada hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Paikvaatlusel selgus, et teenusesaajatele on avatud isikutoimikud, mille üheks dokumendiks on hooldusplaani. Isikutoimikud paiknevad kolmandal korral asuvas meditsiiniõde lukustatavas kabinetis. Kohapeal tutvuti ühe juhuslikult valitud teenusesaaja (L.L.) toimikuga, mis sisaldas lisaks hooldusplaanile patsiendi koduste ravimite lehte, ID-kaardi koopiat, perearsti tõendit nakkushaiguste ja sõltuvuste puudumise ning raviskeemi kohta, hooldustöötaja poolt täidetavaid hoolealuse jälgimislehti. Kontrolliti viie erineval ajal teenusele tulnud inimese (E.R., L.L., J.S., V.T., M.T.) hooldusplaani. Hooldusplaanis on leitavad teenusesaaja andmed, tervise seisundi hinnang, isikutoimingute hinnang. Hooldusplaani olid üle vaadatud kuue kuu möödumisel või sagedamini. Juhataja sõnul koostavad hooldusplaani juhataja, tegevusjuht/hooldustöötaja ja huvijuht, eelnevalt kogutakse hooldustöötajatelt nende hooldustööga seotud info. Hooldajate sõnul teenusesaajaid tuntakse ja igapäevaselt tehtavaid hooldustoiminguid dokumenteeritakse, kuid hooldusplaani selleks ei kasutata ja hooldusplaani oma igapäevastöö alusdokumendina ei nähtud. Analüüsitud hooldusplaani põhjal võib järeldada, et nõuded hooldusplaanile olid enamjaolt täidetud. Soovitame eesmärgina sõnastada konkreetne loodetav tulemus, mida peaks teenusesaaja saavutama teatud perioodis. Hooldustoimingute valik sõltub teenusesaaja kõrvalabi vajaduse ulatusest igapäevaelustoimingute (keha hooldus, toitumine, liikumine) sooritamisel. Toimiva hooldusplaani koostamine (eriti hinnangute andmine ja otsuste tegemine) on meeskonnatöö, kuna see eeldab teenusesaaja jälgimist erinevatest aspektidest lähtuvalt.

3.1.3. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis.

Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saada õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve käigus kontrolliti karistusregistrist teenust vahetult osutatavate töötajate karistatust, Hooldekodu töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud. Hooldekodu juhataja sõnul kontrollitakse andmeid karistusregistrist kord aastas ja uue töötaja tööle asumisel, kuna viimasel kahel aastal ei ole uusi töötajaid lisandunud on kontroll tegemata. Juhataja esitas karistusregistri kontrolli andmed 23.09.2024.

Hooldekodu edastas 06.09.2024 töötajate nimekirja. Neist 11 vahetult teenust osutavat töötajat vastavad SHSis sätestatud nõuetele ja nende töötamine on registreeritud TÖRis. Teenuseosutaja esitatud tööajatabelistest (juuni – august 2024) nähtub, et töötatakse 12 tunnist vahetustes, päevasel ajal on tööl kaks hooldustöötajat, öösel üks. Juhataja sõnul töötavad abihooldustöötajad ainult päevasel ajal, üks neist on tööl ainult tööpäevadel 8 h vahetustes. Lisaks hooldajatele on esmaspäevast reedeni tööl ka huvijuht/hooldustöötaja, kes on abiks teenusesaajate pesemisel, söötmisel ja muudes toimingutes ning vajadusel juhendab abihooldaja tööd.

Hooldekodus on täidetud nõue töötajate arvule, mis tuleneb määruse nr 36 §st 3, kuigi kaks MTRi hooldustöötajana kantud töötajat täidavad ka majandus/tegevusjuhi ja huvijuhi ülesandeid.

3.1.4. Määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud

Hooldekodu tagab teenusesaajatele järelevalve ja hooldustoimingud, mida teostatakse lähtudes teenusesaaja abivajadusest. Hooldekodus on kasutusel erinevaid jälgimislehti, mida töötajad igapäevaselt täidavad. Üldised tähelepanekud töövahetuse jooksul märgitakse käsikirjaliselt märkmevihikusse. Toit valmistatakse Hooldekodus kohapeal. Eritoidu vajadust jälgib meditsiinitöötaja, teavitades sellest tegevusjuhti või juhatajat, kes annab kööki toidu valmistamiseks vastava korralduse, hooldustöötaja toimetab määratud toidu teenusesaajani (tema tuppa või söögisaali). Vestlustest teenusesaajate, töötajate, lähedaste ja kohalike omavalitsuste esindajatega võib järeldada, et määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud on tagatud.

3.1.5. Määruse § 2 lõikes 6 loetletud tervises seisundiga seotud toimingud

Hooldekodus osutab õendusteenust TK Õendus OÜ meditsiiniõde, kes on kohapeal kahel päeval nädalas, ülejäänud ajal toimub konsulteerimine telefonitsi, vajadusel kutsutakse kiirabi. Hooldekodus on kasutusel kiirabikaardid, nii on info diagnooside ja kasutatavate ravimite kohta kiiresti leitav.

Infovahetuseks hooldustöötajate ja meditsiiniõe vahel on märkmevihik, mis asub hooldustöötajate ruumis, infot edastatakse ka suuliselt. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke tervises seisundeid, anda esmaabi, jälgida üldist tervises seisundit. Tervises seisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite manustamisel. Juba varem määratud raviskeemi tõrgeteta täitmiseks palutakse teenusesaajal teenusele tulles kaasa võtta kahe nädala ravimivaru. Ravimid antakse meditsiiniõe kätte, kes jagab nädala ravimid personaalsetesse ravimikarpidesse ning suhtleb vajadusel perearstidega, pikendab retsepte ja toob apteegist uued ravimid. Ravimid asuvad õe kabinetis lukustatavas kapis. Dosaatoritesse jagatud ravimid annab teenusesaajatele hooldaja või tegevusjuhendaja.

3.1.6. Määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Hooldekodus on tööoluhuvijuht/hooldustöötaja, kelle ülesandeks on lisaks hooldustööle korraldada mõtestatud vabaajategevusi. Hooldekodus tähistatakse Hooldekodu sünnipäeva, jaani- ja mardipäeva, toimuvad jõuluüritused. Esinemas käivad lapsed ja kohalikud isetegevuslased.

Huvijuht motiveerib teenusesaajaid, kes liiguvad ise või abivahendiga, liikuma majas või õues, viibima puhkealal, kus on istumiseks pingid, jalutab ja vestleb koos teenusesaajatega.

Teenusesaajad ja nende lähedased kinnitavad ürituste toimumisi, nimetati hiljutist Hooldekodu juubeli tähistamist, laste esinemisi. Lähedastel on ootus I korrusel paikneva söögisaali juurdeehituseks, mis tagaks keldrikorraldusel paiknevast söögisaalist parema juurdepääsu ja ruumi igapäevaste ajaveetmise võimaluste laiendamiseks. Peamiste tegevustena nimetati teleri vaatamist ja raadio kuulamist. Vähesed loevad raamatuid, lahendavad ristsõnu või osalevad vestlustes, üks teenusesaaja oli aktiivne käsitöö tegija. Töötajate sõnul paljud teenusesaajad ei ole enam võimelised vabaaja tegevustes osalema või ei soovi tegevusi.

Lähedastega suhtlemist toetatakse ning vajadusel aidatakse telefonikõnesid teha teenusesaaja isiklikult mobiililt või Hooldekodu üldnumbrilt.

Hooldekodu külastuskorra kohaselt on teenusesaaja külastamine võimalik eelneval kokkuleppel ühe tööpäevase etteteatamisega. Ka Hooldekodu värval on teade, mis lubab külastust ainult etteregistreerimisega. Lähedased saavad teenusesaajaga kohtuda külalistetoas, koridoris puhkealal, suvisel ajal õues, voodikeskset teenusesaajat on lubatud lühiajaliselt külastada tema toas.

3.1.7. SHS § 22¹ lõike 6 kohaselt avalikustab ÜHteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja hooldustöötajate ja abihoidustöötajate tegelike kulude (tööjõukulud, tööriietuse, isikukaitsevahendite, tervisekontrolli, vaksineerimise, koolituse ja supervisioonide kulud) maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Hooldekodu kontaktandmete, asukoha, teenuse kirjelduse ja kohamaksumuse kohta leiab Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse kodulehel. Koht Hooldekodus maksab alates 01.01.2024

1390 eurot. Hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumus (hoolduskomponendi osa) ühe teenusesaaja kohta on 590 eurot. Hoolduskomponendi osa on küll kodulehel avaldatud, kuid kodulehe ülesehituse tõttu on infot keeruline leida.

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodu hoolduspersonal kulu olema seisuga 16.09.2024 ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 704 eurot. Arvestuse aluseks on MTRi kantud hoolduspersonal andmed (üheksa hooldustöötajat ja kaks abihooldustöötajat) ning teenuskohtade arv. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötate töötasu.

3.2. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu on täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustuse ning on teavitanud SKAd tegevusloa kontrollieseme ja kõrvaltingimuste muutmisest tähtaegselt (hooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). Kontrollimistel (10.09.2024) selgus, et MTRi, TÖRi ja Hooldekodu poolt esitatud vahetult teenust osutavate töötajate nimed lagesid kokku. Erinevus oli MTRi, TÖRi ja töötajate nimekirjas toodu kahe ametinimetuste osas:

1. Töötaja ametinimetus töötajate nimekirjas majandus/tegevusjuhendaja, TÖRis tegevusjuhendaja, MTRis hooldustöötaja;
2. Töötaja ametinimetus töötajate nimekirjas huvijuht, TÖRis hooldaja tervishoiuasutuses, MTRis hooldustöötaja.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

- 4.1. SKA on koostanud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse kvaliteedijuhise, mis on abivahendiks ja ühtsete arusaamade kujundamise aluseks kvaliteetse teenuse pakkumisel kõigile üldhooldusteenuse korraldajatele, teenuse osutajatele ning teenuse kasutajatele.
- 4.2. Mõelda töökorralduslikult läbi, et hooldustöötajad näeksid ja kasutaksid hooldusplaane hooldustoimingute tegemise alusdokumendina.
- 4.3. Leida võimalus, et Hooldekodu info hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse kohta KOVi kodulehel oleks kergemini leitav.
- 4.4. Kontrollida regulaarselt (näiteks kord aastas) vahetult ÜHteenust osutavatel töötajatel töötamise piirangute puudumist karistusregistrist.

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Tamm
järelvalve peaspetsialist